

Exo de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineo'a, candu o oala in-
trega, candu numai diumetate, adeca dupa
momentulu impregiurariilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:

pe anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
diometate de anu . . . . . 4 " " "
patrariu . . . . . 2 " " "

pentru Romani'a si strainetate:

pe anu intregu . . . . . 16 fl. v. a.
diometate de anu . . . . . 8 " " "
patrariu . . . . . 4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun-
dinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune:
Josefstadt, Langgasse Nr. 43, unde
suntu a se adresá si corespundintiele, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea séu spedi-
turi'a cate vor fi nefranoate, nu se vor primi,
era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntiu si alte comunicatiuni de in-
teresu privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linie repetirile de facu cu pretiu scadiutu.
Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data,
se antecipa.

Viena 5/17 mart. 1868.

Imperatul Napoleon s'a facutu e catva timpu in cöce amicu mare alu acii si starii lucrurilor de astadi. In nii trecuti inca propagá M. Sa totu pa e, asiè vorbiá la tóte ocaziunile, dar pre tunci faptele demintiau cuventarile. Atadi inse si din fapte casí din cuventari e vede apriatu din tóte cà betranului lesare i-a trecutu voi'a a deschirá multu-utieniu ce si-a potutu castigá pana cum'a.

Franci'a este pururea dómn'a desti- neloru sale, este puterea cea mai putieniu spusa eventualitatiloru si incidintieloru, i de aceea póte urmá politic'a care i place, cu atata mai vertosu càci — pre- um o spuse unu maresialu in senatu — este atatu de bine inarmata in catu a in- recutu pre cele lalte puteri cu doi ani, si candu preste doi ani cele lalte puteri cu multe straduintie vor ajunge unde este astadi Franci'a, pre atunci Franci'a é- rasi va fi plecatu dejá cu doi ani mai nainte, astfelu dens'a va procede puru- rea in fruntea puteriloru europene, si va trebui se guste respectulu autoritatea si infuinti'a ce inspira cel'a care pasiesce in frunte.

Voimu a dice cumca Franci'a, pre catu timpu va dorí pace, o va avé; ma ip parte mare aterna de la dens'a ca s'o sustiena si in Europ'a.

Revenindu acum la tem'a nóstra d'a insirá evenemintele pe cari domnulu presiedinte Timpulu le pune la ordinea dilei in debaterile publice din spatiós'a camera a diaristiceí, vom pomení mai antaiu éra de caletori'a principelui Na- poleone care de la Berolinu trecendu pre la cateva curti nemtiesci mai mice de calea dreptu catra Paris unde va duce scirea despre unu resultatu bunu alu ca- letoriei sale carea ar fi mai continuat'o daca nu s'ar grabí se repórte insusi in persona Imperatului despre resultatu. Altu evinémentu e cà se sustiene cumca Napoleone la primavéra va cercetá pe cati-va principi nemtiesci si pe regele de Prusi'a. (Despre o caletoria la Petropole nu se mai vorbesce.) In fine alu treile presemnu pacicu este o brosiura scrisa, precum se afirma, de insusi Imperatulu, carea va aparé curundu tratandu despre: „Titlele de dreptu ale dinastiei napoleo- nice,“ asemenandu votulu poporului de sub Napoleone I cu votulu care facu Im- peratu pre Napoleone III si deducendu astfelu de la poporu drepturile dinastiei napoleonice.

Remane acú intrebarea: care este caus'a atatoru manifestatiuni pacice din partea Franciei? Respunsulu nu-lu a- vemu destulu de chiaru, inse combina- tiunile pórtá caracterulu unei probabili- tati mari, de aceea vom luá notitia de unele dintre aceste combinatiuni, si a nume: Imperatulu vre pace pentru cà nu se sente destulu de securu despre re- sultatulu unei actiuni eventuali, mai ver- tosu pentru cà si in Franci'a se facu de- se manifestatiuni in contr'a regimulu de astadi, — densulu trebuie se pórté grige

multa pentru intarirea dinastiei, asecura- rea tronului pentru fiulu seu, ce nu s'ar poté face daca resultatulu cutarei actiuni ar fi contr'a densului, i-ar stricá si mai multu prestigiulu farmecatoriu napoleo- nicu ajunsu dejá la catava vescediela in anii din urma, — in fine Imperatulu scie cà Europ'a are multe cestiuni ce amenin- tia pacea neincetatu si trebuescu desle- gate, dar e convinsu cà in aliantia cu Prusi'a le va poté deslegá tóte cu ince- tulu si fora versare de sange numai cu puterea morala a graiului acestoru dóue poteri (Franci'a si Prusi'a).

Asiè dara nisuinti'a principala a di- plomatfei francesci este: aliantia cu Pru- si'a! Pentru acést'a unii domni mari ba- tura si vor mai bate pre la usi in Berol- inu, dar necazulu e cà densii pre semne batu prè tardíu, càci man'a de aliantia póte se fie incredintiata dejá altuia.

Ce va se dica?

(a) Aparitiunile ce ni se infacisíeza pe campulu politiceí interne a patriei nóstre comune, adese ni pune 'n gura intrebare, cà — ce va se dica?

Vrendu nevrendu, acusi-acusi cauta se 'ntrebámu: Ce va se dica dualismulu? — fiindu cà intru acést'a se concentra, si in formele lui se manifésta politic'a patriei.

Dupa tóte datele, faptele si resulta- tele, ce avemu pana 'n diu'a de astadi, de la introducerea acestei nóue politice, dualismulu nu-lu potemusplícá si definí, de catu ca o federatiune a duoru eleminte, du- oru factori din patri'a comuna, pentru sco- pulu d'a predominí a supr'a celor'a lalte mai multe eleminte, celora lalti mai multi factori ai patriei comune. Va se dica — impreunarea si legatuinti'a mino- ritatiloru pentru scopurile loru proprie, contra majoritatiloru spre impedecarea, séu celu pucinu ingreuiarea scopuriloru — adeverate séu pretensive a le acelor'a.

Cine cutéza a mai negá acést'a, a- cel'a séu n'are ochi si precepere pentru date si fapte, séu — n'are curagiu a le recunósce.

Insasi posibilitatea abstrasa a unei atari federatiuni séu lige nóue este unu semnu, cumca corpulu statului no- stru patimesce de defepte mari; éra rea- lisarea factica a unei atari legature poli- tice, este dovéda invederata, cà — de- feptele corpului nostru de statu au in- tratu in crise.

Crisele, dupa natur'a loru, incetu ori rapede, inse totu de un'a se desvólta — séu spre insanatosiarea, séu spre stricarea, adeca decompunerea trupului. Deci éra ni se obrude intrebarea, cà — ce va se dica? ce direptiune a luat, de ce simtóme e petrecuta crisea la noi?

Acú incape multa disputa, si adev- erulu lamuritu numai colo la incheierea crisei va poté fi constatatu.

Domnii stapenitori ai nostri pre- tindu si se opintescu a dovédí prin or- ganele loru, cumca crisea — merge spre bine, si rezultatele favorabili ar fi inve- derate, ar fi nenegabili. Ei striga in tóta

Europ'a, si mai vertosu in Europ'a apu- séna, cumca la noi — multiamirea si fe- ricirea este comuna, cumca facemu pro- grese materiali si spirituali — batatórie la ochi. Dar noi cei ce ar fi se sentimu si se vedemu cu ochii nostri aceste progre- se, nu potemu se le aflámu defelu. Acé- st'a s'a spusu si s'a adevéritu in colónele acestei foi de o suta de ori.

Domnii stapenitori ai nostri si he- roldii loru platiti, mergu pana a escontá binefacerile ceriului si ale naturei pentru sine, si pretindu — adese 'n gluma, ade- se seriosu, cumca resultatulu secerisului binecuventatu de anu, miliónele ce ni venira din strainetate pe granele nóstre, ar fi meritele politiceí loru.* Dar acést'a apucatura si cutezare e chiaru dovéda e- clatanta cumca n'au merite proprie pi- paibili si vesibili, ci sunt necesitati a re- curge la ceriu si natura, intoamna precum au recursu si mai recurgu si astadi des- potii si tiranii la „grat'a lui Ddieu,“ la „dreptulu de sus,“ pentru a-si legitimá despot'a si tiranismulu fatia cu semenii loru, fatia cu popórale.

Pe candu acestea sunt de o parte, d'alta parte popórale si barbati popóra- loru incepu a strigá din di in di totu mai tare, cà — nu e bine; cà — asiè nu póte se mai tiena multu; cà confusiunea, incertitudinea, volniciele aministrative si legelative devinu totu mai nesuferibili, etc. etc.

Ce va se dica? Dóra nemic'a, séu — pana la unu puntu óre-care — si mai pucinu de catu nemic'a! Vócea popóra- loru — nici aiurea nu erá stimata pré multu, éra la noi mai nici candu n'a cumpenitu cevasi, n'a fostu cautata si considerata dupa meritulu seu, ca a unui factoru esistente de statu. Totu asiè si a barbatoru adevérati a-i poporului. O scimu si caus'a, si pentru ca se nu fimu reu intielesi si splicati, o si spunemu in pucine cuvinte. Caus'a este — pré pu- cin'a cultura si consciintia de sine a po- porului. Firesce cà acést'a a aternatu totu de un'a de la regime, adeca de la domnii stepenitori a-i popóraloru si cà prin urmare este vin'a — séu chiar me- ritulu acestora.

Destulu cà factorii principali la noi in Austri'a si Ungari'a au fostu pururea si sunt si pana astadi: monarculu si re- gimulu seu, clerulu celu inaltu, armat'a si — domnii cei mari. Deci pe acestia trebuie se-i avemu si noi in vedere.

Monarculu — de candu e cu dualis- mulu — este constitutiunale si prin ur- mare scutitu si inaintea lumei si inaintea lui Ddieu de tóta respunsabilitatea si tó- ta aptivitatea guvernamentale, carea tóta este a ministerieloru. Mai de parte a cer- cetá nu ni permite neci legea, neci sen- tiemintele nóstre de loialitate si pietate catra domnitoriulu nostru pururea a- doratu.

* Vedei reporturile ministriloru ungueresci de comerciu si agricultura catra Domnitoriulu; mai vedí si unele proclamatiiuni catra poporu, d. e. a dlui deputatu Onossy catra alegatorií din cerculu Banatului Cocota, si o multimo de ar- ticli si de foisóro in foile guvernamentali.

Despre regimulu séu ministeriele domnitoriului, cari sunt portatóriele si esecutatóriele sistemei politice de astadi, am vorbitu mai sus.

Clerurile mai nalte si clasele aristo- cratice, cele din Cislaitani'a sunt — desl din alte cause — nemultiamite chiaru casí popórale si lucra diu'a-nóptea pen- tru a se aliá cu popórale contra politi- cei de astadi; — cele din Translaitani'a séu Ungari'a si tierile corónei ei, pe catu sunt ele magiare, magiarisate si guver- namentali, se arata multiamite d'o potri- va cu partit'a regimului, pre catu inse o parte mare din ele este nationale, este totu o data in celu mai mare gradu ne- multiamita. Acést'a nu se trage la indo- iéla din neci o parte.

Armat'a séu milit'a, despre carea ni spuse mai alalta-ieri unu comandantu ilustru alu ei, cà — nu politiséza, dar cu- geta si sente, si cà este neconditionatu ascultatória de Domnitoriulu, — ce se di- cemú despre multiamirea séu nemulti- amirea ei? — Ni va fi dóra iertatu se jude- cămu dupa unele aparitiuni din senulu nemidilocitu alu ei.

Am asistatu la o mésa solena a unui domnu episcopu alu nostru — impreuna cu capii politici si militari din locu. La toastulu adusu Imperatului, capii militari au respunsu cu entusiasmu in limb'a nem- tiesca — hoch! Capulu politicu magiaru a respunsu in limb'a sa — éljen a király! — la ce din partea militariloru au urmatu proteste in cuvinte aspre. — Ce va se dica acést'a?

Conflictulu aprigu din Posionu in- tre comandantele ginerariu C. Neipperg si deputatiunea honvediloru este destulu conosciutu si cernutu. — Ce va se dica?

Dechiaratiunile ginerariului Grivi- cici de mai de unadi in delegatiunea un- guresca, in numele ministrului de res- belu, prin corectiunea ce i se fece a treia di, n'a perdutu, n'a potutu se pérda ne- mic'a din esinti'a si insemnetatea sa. — Ce va se dica?? Sunt acestea semne cà politic'a domnitórie e buna si sanetósa, cà rezultatele ei de pan' acú ne-ar indrep- tatí a áseptá mai bune? — a ne molcomí ca se potemu áseptá cu inima liniscita?

Ni se dice, dar vedemu si precepemu si noi cà — totu conflictulu ce se nasce intre factorii cumpenitori, amenintia cu derimarea situatiunei, cu caderea politi- cei domnitórie. Ce va se dica acést'a? E acést'a dovéda, cà potemu se fimu odih- niti, cà potemu se avemu incredere in presinte si viitoriu, intru intieleptiunea si loialitatea domniloru stepenitori?

S'au impreunatu doi factori ai im- periului, germanismulu centralisticu si magiarismulu dualisticu, au facutu fede- ratiune intre sine pentru diregerea Mo- narcei si a sortii popóraloru dupa planu- rile combinate de ei; au facutu dintr'unu imperiu dóue — pseudo-imperie, eari neci sunt diumetati, nici intrege, cari — ar fi se fie — o unitate tare, de o potri- va a Monarcului si a tuturoru popóraloru, pre candu ele nu sunt neci unitate, nici tari, neci — intr'adeveratulu intielesu alu cuventului — ale Monarcului, ci mai

multu, in fapta, ale unoru partite! — Ce va se dica?

Fatia cu legile logice si postulatale moralei si dreptatei domnii nostri stepanitori totu mereu se scusa cu *necesitatea constringatoria a puseiuneii*. Acést'a s'a facutu argumentu stereotipu in politica de astadi, dar intrebarea e si remane: Ce va se dica? si pana candu? si nu cumva necesitatea constringatoria e numai unu pretestu alu egoismului si volniciei?? —

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a casei reprezentantiloru din 14 martiu 1868.

(=) Presiedinte: C. Szentiványi, notariu: P. Mihályi, dintre ministri erau de fatia: br. Wenkheim, br. Eötvös, con. Mikó si Horváth. Siedint'a se deschide la 10^{1/2} ore si delocu dupa autenticarea protocolului se incepe cetirea referatei comis. petitiunarie a supra petitiuniloru incurse, carea tienú pana la finea siedintei publice.

Intrerumperile cetirei referatei, prin observarile unoru d. ablegati, n'au ceva insemnate ca se merite a fi produse de amenuntulu; despre dóue inse, cari erau totusi mai interesante vom luá notitia.

Ales. Csiky si I. Madarász deschira cá sunt in contra parerii comisiunei petitiunarie, carea voiesce ca o petitiune nedeslegata de ministeriu si apoi in urma presentata dietei, de aici éra si se transpuna ministeriului respertivu. —

Referintele inse motivandu-si parerea sa, cas'a o aprobá.

Mai tardú fiindu vorb'a in referat'a petitiunarie de orasiulu Strigonu, reprezentantele lui d. I. Besze atrase atentiunea intregi case prin voce sa, respicandu-si multiamit'a pentru parerea cea bine motivata a comisiunei de petitiuni, si in care parere se dice cá dupa dreptate se se satisfaca pretensiuniloru orasiului Strigonu, caruia la anulu 1860 nisce finanti cu forti'a i-au luat 60.000 fl. v. a. in obligatiuni de statu, pentru o mica restantia de contributiune.

Dupa 1/4 de óra presiedintele inchise siedint'a publica pentru cá se gasira 25 de deputati cari cerura siedint'a inchisa.

Siedint'a din 16 martiu a casei reprezentantiloru.

(+) Diet'a se intrunú sub presiedint'a lui C. Szentiványi; éra de notariu funtiuná Petru Mihályi.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului din siedint'a trecuta, incunosointiáza presiedintele casei, cá in Sabú s'a alesu de deputatu G. Kapp, precum si despre aceea, cá ou investiga-reca alegerei de deputatu a lui Gustavu Gránzenstein cerculu electoralu Ovavitia — s'a incredintiatu deputatulu Antoniu Glatz, fiindu deputatulu M. Onossy impededatu prin morbu a mai poté continuá investigarea.

F. Deák — presinta casei petitiunea reu-niunei de gimnastica (tornaegylet), carea se róga a fi subventionata din infintandulu fondu alu tierii (országos alap); se transpune comisiunei pentru petitiuni. Deputatulu Bujanovits interpeléza ministrulu de comunicatiune prin i-

vinti'a calei ferate edificande, prin care s'ar face posibila comunicatiunea între Ungari'a si Galiti'a peste Carpati, precum si in privint'a locului, unde ar avé acést'a a se edificá, si punctulu de impreunare a cailoru ferate din ambe aceste tieri.

Cont. Miko ministrulu de comunicatiune respunde interpelantului, cá regimulu Trans- si Cislaitanu s'a consultatu si contielesu in privint'a acestei cái edificande; éra ce se atinge de loculu acel'a, pre unde s'ar edificá calea ferata, si ar trece peste Carpati: regimulu nu se afla inca in acea puseiune de a poté dá vr'o deslucire si respunsu positivu, pentru cá comisiunile emise in caus'a acést'a de catra dóue consortie nu si-au facutu inca referat'a despre lucrarile pregatitorie studiandu direptiuni diferite; dupa referata delocu i va dá respunsu determinatu (Aprobari).

Urmara apoi referatele comisiuniloru petitiunarie, cari tienura mai multu de o óra; dupa acestea ne mai fiindu altu obieptu la ordinea dilei, presiedintele incheia siedint'a. Siedint'a viitoare se va anuciá in modulu indatinatu.

Dintre deputatii nostri romani veduramu pe Georgiu Mocioni, Al. Vladu, Sig. Borlea, And. Medanu, Fl. Varga, Iosifu Hodosiu si Al. Romanu.

Delegatiunea dietei unguresci.

Siedint'a de sambeta, 14 martiu.

Acést'a siedint'a se tienú sub presiedint'a lui Somssich, éra pre vorbitori insemná Rainer.

La més'a ministriloru ocupau locuri: admiralulu Tegethoff, generalulu Filippi si Ghyczy.

Dupa autenticarea protocolului siedintei premerse cere Bonis se se ie la protocolu dechiaratiunea de ieri a ministrului de resbelu.

Horváth obsérva cá acést'a ar fi in contra usului de paña acum, de óra-ce totdeuna s'a facutu numai in diariu amintire despre atari dechiaratiuni.

Ghyczy cere se se faca amintire si de dechiaratiunea lui Tisza, éra

Várady propune ca despre cuventarea lui Grivicici si despre dechiaratiunea ministrului de resbelu se se faca celu putieniu intr'atat'a amintire, in catu se se indrume la respertivele acte din diariu.

Se nasce o desbatere scurta între mai multi deleg. la urma se primesce propunerea lui Várady éra protocolulu se modifica in modulu corespunditoriu.

La ordinea dilei este: *referatulu comisiunei supra bugetului marinariu*, pe a. 1868.

Referintele Ant. Zichy cetesce referatulu, desbaterea generala o incepe

Colomanu Ghyczy: recunósce necesitatea speselor pentru marina, des' suntu mari, pentru ca investitiunile din anii trecuti, ce in parte erau prè respite, se nu fie de giaba folosite si pentru ca se nu se strice materialulu folositu. Flot'a este necesaria — dice vorbitoriulu — pentru a scuti ambele state ale monarchiei de atacuri mai mici pe apa, pentru a ascurá tiermii. Cumca din acést'a monarchia s'ar face óre-candú a potere mai mare pe apa, nu se poté acceptá, de óra-ce latirea ei pe apa, comerciulu si averea ei nu sunt destulu de mari. Ar dorí cateva reduceri in bugetulu acést'a, dara considerandu natur'a-i transitoria, abdice de ele.

Fiindu cá nu se mai insémna nimenu pen-

tru a vorbi in desbaterea generala, se procede la cea speciala. Alinee ce se au cetitu pana la óra 12^{1/2} s'au primitu tóte fara desbatere. — „Conducerea centrala“ — unu pasagiu din bugetulu mar. — s'a primitu cu mare majoritate pe cum a fostu propunerea regimului si a comisiunei; asemene se incuviintiáza si „judetiele si oficiile“, si delegatiunea unguresca se invoieste totu odata in acést'a privint'a cu dorint'a delegatiunei senatului imp.

La: „armia si institute“ propune *Ivánka*: se se schimbe spresiunea de: pedestrime marinara in: armia marinara, de óra-ce nu se dá si calarime la marina. Propunerea nu se primesce, remane numirea vechia. — La punctulu 11 „Academia marinara in Fiume“ se face propunere ca planulu de invetiamentu se se in schimb intr' altu modu ce ar face posibilu teneriloru magiari se cerceteze acestu institutu in numeru mai mare de catu pana acú; se decide la dorint'a sprimata de comisiune, a se face o formulare in intielesulu propunerei de sus. Se votéza sum'a propusa de comisiune ce corespunde si propunerei regimului, pentru „armata si flota.“

Simonyi propune a se detrage conducerei marinei dreptulu de virementu (schimbarea socóteloru dintr'o rubrica intr'alt'a); deciderea supra acestei propuneri se amana pana candu se va votá despre pretensiunea generala.

La pasagiulu: „Statulu flotei“ propune *Simonyi* se se stérge sum'a de 110.000 fl. pentru pregatirea unei fregate, fiindu acést'a de prisosu, de óra-ce patru ná sunt degiá pregatite. Referintele Zichy dovedesce cá trebuie se existe medilóce pentru a pregati o naia in reserva. Ctele *Mailatu* inca esto pentru a se pastrá acést'a suma marinei, cáci ostasimea de la marina trebuie se se exerciteze neintreruptu. *Ghyczy* esto de asemene parere; propunerea lui *Simonyi* cade. Sum'a de 5.411.876 fl. ce se cere in rubric'a ast'a se incuviintiáza cu majoritate mare de voturi.

La rubric'a: „Spese generale“ propune *Várady*: se se stérge spelele de sub numirea „spese secrete“. Se otarese acést'a stergere in intielesulu delegatiunei sen. imp. in suma de 17.000 fl. Rubric'a din urma: „Pensiuni scl.“ se incuviintiáza precum a propusu comisiunea.

La alinea 26 se aduce la desbatere propunerea lui *Simonyi* in caus'a virementului. Referintele motivéza si apera propunerea comisiunei. *Ghyczy* luandu in consideratiune stadiulu presentu de transactiune, se róga a se incuviintiáza virementulu. *Ivánka* repete cumca virementulu face ilusoriu ori si-care bugetu; va votá contra. Cere ca in venitoriu propunerile bugetarie se se faca astfelu ca se nu fie trebuint'a de virement. Propunerea comisiunei se primesce cu majoritate mare. In fine se incuviintiáza bugetulu marinei — detragendu-se cele 17.000 fl. pentru spelele secrete — cu 7.508,477 fl.

Dupa astea vinu la desbatere „lipselu extraordinarie“ pentru armat'a pe uscatu. Se dau cetirei propunerile cunoscutu ale comisiunei, votulu separat alu minoritatii si decisiunea delegatiunei senatului imperiale. (Sosese ministrulu de resb. Kuhn.)

In desbaterea generala se radica siepte vorbitori den stang'a; se pare cá voiescu a operá dupa unu planu ce si l'ar fi presiptu.

Ghyczy voiesce a aretá cá comisiunea din punctu de vedere legalu nu a pasitu prè correctu, afirmandu in dechiaratiunea regimului:

spelele extraordinarie se potu acoperi, fara a insarciná de nou pe Ungari'a, — din restulu din a. 1867, ce se afla in manile ministeriului comunu; mai departe elu nu crede cá acést'a a va adevér. Insiira multe cifre pentru a intar necredint'a sa si temerea cá acoperirea speselor extraordinarie pre 1868 se va face din competint'a speseloru pre 1869.

Ivánka apuca cestiunea din punctu de vedere militar si dice cá pana candu legelatiunea nu se va decide pentru o nóua sistema de inarmare, este destulu ingrigitu pentru securitatea generala prin 500.000 de fetiori inarmati cu puci cu acu. Combate si parerea despre cetati cumca s'ar tiené de afacerile comune; dupa parerea sa cetatile suntu proprietate neinstrainabila a tierii in care se afla; recunósce inse cá asiediarea punteloru de intaritari are se se intemple pe basea unui sistemu generalu de apurare.

Várady graiesce pentru necesitatea a descéptá si cultivá spiritulu constitutiunaru in armata, si pentru a se portá grigia de educatiunea belicósa a poporului, intemeiandu-se institute de gimnastica si de datu la semnu.

Sontágh si *Manoilovicu* avendu in vedere necesitatea a crutiá poporulu de dári, se alatura la votulu minoritatii, éra ctele *Bethlen* si *Branovaczký* se dechiara pentru acestu votu ca basa la desbaterea speciala.

Vorbitoriloru den stang'a li se opunu in numele regimului reprezentantii ministeriului comunu de finantie, *Érkövi* si *Ghyczy*; éra den partea minoritatii: *Látor*, ctele *Jul. Szapáry* si *Kerkápoly*.

Látor afirma cá unu restu in cassa are pentru delegatiune totu asiá insemnate, cas' sum'a ce reprezenta adeveratele venituri ale ministeriului comunu; deci delegatiunea — a firma *Látor* — poté dispune in modu legalu si despre restulu din cassa.

Szapáry apera propunerea comisiunei éra *Kerkápolyi* recomanda in interesulu generalu a se procurá puci cu acu catu mai curundu.

Reprezentantele reg. *Érkövi* aréta lui *Ghyczy* cá activele nu se cuprindu numai in licuidari ci si in pretensiuni, precum sunt cele catra drumurile de feru, cari reprezenta cam 26 millióne.

Ghyczy dechiara in numele ministeriului de resbelu cá ministeriulu si a marcatu punctulu seu de manecare in cestiunea speseloru extraordinarie in impartesirea sa facuta comisiunei; elu vede cá spelele extraordinarie mai antaiu sunt menite a umplé garile si lipsele ce le a produsu a. 1866. Cu privint'a la trei imputatiuni dá desluciri speciale: Cu procurarea armeloru nu s'au grabitu; cumca procurarea a devenitu necesaria, se recunósce. Reservatole (de arme) pe cari voiescu acum a le procurá, este numai catu renoirea rezervi vechie ce a consumat'o an. 1866. Cestiunea intarituriloru se poté bine precepe numai in intregitatea ei; de presentu lucra o comisiune care in elaboratulu ei are se ie in consideratiune si ascurarea partei de la medianópte a Ungariei si a Galitiei; se róga pentru incuviintiarea sumeloru cerute.

Cu atata s'a incheiatu desbaterea generala. Ca subtrasa la desbaterea speciala se alege proieptulu comisiunei. Propunerea a se incuviintiáza 21.700.000 fl. pentru arme si munitiune provóca desbatere infocata, dara scurta. Den partea stangei cuventara *Ivánka*, *Bonis*, *Várady*

FOISIÓRA.

Cuventu disu in biseric'a santei Mitropolie cu ocasiunea serbarii santului Evangelistu Mateiu patrornulu liceului Mateiu Basarabu din Bucuresci, de fatia cu toti profesorii si scolarii liceului Mateiu Basarabu, de archimandritulu Iosifu Naniescu profesoru de religiune la acestu liceu, la 16 noembre 1867.

Dis'au Domnulu invetiaceiloru sei: Asiá se lumineze lumina vóstra inaintea ómeniloru, ca se véda lucrurile vóstre cele bune si se glorifice pre Tatalu vostru celu din ceriuri. Mat. c. 5 v. 16.

Indoita ni este nóa serbatórea asta-di, fratiloru, religiósá, dicu, si nationala. Cea religiósá ni pune nainte ca o lumina pe unulu dintre invetiaceii lui Isus Cristos: éra cea nationa-

la ni rechiama memori'a fapteloru unui Domnitoriu romanu, bunu crestinu si bunu patriotu, alu caruia nume va figurá totdeun'a cu lauda bine meritata in istori'a patriei si va fi propusu generatiuniloru viitoare ca celu mai frumosu esemplu de patriotismu inspiratu de religiune si basatu pe adevéruulu moralei evangelice. Serbatórea santului apostolu si evangelistu Mateiu ni da ocasiune fórtu cuviinciósa si placuta a cugetá (meditá) si a predicá viet'i'a, faptele si invetiatur'a acestui invetiacelu alu lui Cristos si luminatoriu alu lumii; éra memori'a religiosului si adevératu patriotulu Domnitoriu Mateiu Basarabu ni rechiama acei timpí gloriosi ai istoriei nóstre romane, candu, vorb'a de religiune si crestinetate, éra unu adevéru in gur'a si in inim'a aceloru strabuni cari se luptau neincetatu si sacrificau totu ca se intemeze in tier'a loru aceste principie sante si mantuitoare pentru societatea omenéscá, fiindu cá acestea sunt basa adevératei civilizatiuni omenesci, despre care faptele loru de atunci, din secolii trecuti, ne probéza si pana

astadi cum intielegeau ei simtimentulu de crestinu si patriotu, cá fora religiune, fora credint'a, adeca in Domnedieu si fora fapte morale evangelice nu este crestinu bunu, nu poté fi patriotu adevératu; cáci, credint'a fora de fapte, mórtá este, dice apostolulu Iacovu (c. 2. v. 17) éra evangelistulu Mateiu ne incredintiáza, cá: Celu ce va face si va invetiá, acel'a mare se va chiamá intru imperet'a ceriului (c. 5. v. 19). (Dupa ce tratá viet'i'a santului evangelistu Mateiu, oratorulu trece a vorbi despre Domnulu Mateiu Basarabu.)

Mateiu Basarabu voevodu, éra bunulu crestinu si domnulu urmasiu alu strabuniloru sei Basarabi. Acést'a este unulu dintr'acei buni si bravi domni ai Romaniloru cari se luptau pentru lege si pentru mosia, dupa cum se esprimu vechii nostri cronicari, adeca pentru relegea parintiloru si pentru patria, ca se le intemeze si se le asigure urmasiloru lor si pe un'a si pe alt'a: si credint'a loru, religiunea romaniloru n'a fostu alta de la inceputulu crestinismului si de la venirea Romaniloru in Da-

ci'a si pana astadi, de catu credint'a ortodocsa a bisericii resaritului? Mateiu Basarabu prinsimtimentulu seu religiosu, prin credint'a sa in Dumnedieu parintiloru sei, prin curagiulu si tari'a caracterului seu, a ajunsu se intemeze si se asigure romaniloru, urmasiloru si patri'a si relegea care erau atunci fórtu tare bantuite si un'a si alt'a. Cu credint'a sa in Dumnedieu, prin arme infruntá si tineá in respectu pe toti inemicii din afara si din lantru; éra prin zidirea bisericiloru si a monastiriloru, si prin tiparirea cartiloru religiósu in limb'a romanéscá, Mateiu Voda Basarabu, ascurá romaniloru, religiunea, patri'a, nationalitatea. Astfelu Mateiu Basarabu prin tiparirea cartiloru in limb'a nationala, precum Pravila de la Tergovisce din anulu 1652, Cazania de la Govora anulu 1642 si altele, se face unu altu apostolu pentru romanii; cáci biseric'a vorbindu prin elu romaniloru in limb'a parintiloru lor, i-a invetiatu a cunósce si a simti totu mai multu cáci sunt romanii crestini, si crestini dreptu credinciosi. Mai multu de patru-dieci de bisericu si monastiri

si Ghyczy, din partea majoritatii: ctlo Zichy-Ferraris, Szécsen si Kerkápolyi. Cuventatorii din partea minoritatii combatu parerea cumca delegatiunea ar avé se ingrigésca numai de necesitatea de arme a starei efective, pana candu majoritatea afirma ca se tiene de competinta delegatiunei a se ingrigi de tote armele cate se receru la sistemulu prezentu de inarmare. Acésta parere invinge, propunerea comisiunei se primesce din punctu in punctu. Spesele extraordinarie pentru flota inca se votéza in intielesulu propunerii comisiunii. Tóte dccissionile de astadi ale delegatiunei se predau comitetulu de 7 insi pentru a mediloc otaririle menite pentru comunicarea cu delegatiunea senatului imp. La 4 óre se incheia sedinti'a.

Siedinti'a de luni, 16 martiu.

Presiedinte: Somssich; notariu Horváth; la més'a ministrilor: Beke si Lónyay.

Dupa autenticarea protocolulu reféra comisiunea bugetaria despre spesele cancelariei cabinetulu prè inaltu. Referatulu propune ca aceste spese se nu se incuviintice aici, ci se se incredintice deliberarea senatului imperiale, de óra-ce aceste spese tienendu-se de spesele curtei, nu sunt comune, si afara d'ast'a nu ar conveni demnitatii tierii si respectulu pentru rege ca aici se se face repartitiunea cuotei.

Referatulu se incuviintice fara neci o discussiune. Dupa acestea se ceti referatulu comisiunei de siete insi adeca: nunciile catra delegatiunea senatului imperiale in privinti'a tacarii speselor ordinario si extraordinario pentru arma'ta de pe uscatu si cea de pe apa, si s'a primitu cu putiene schimburi necesitate.

Siedinti'a se suspende pentru 1/2 óra, pentru a se gatí protocolulu si pe urma a se autenticá ca se se póta trinite delegatiunei senatului imperiale.

Cuventariile deputatului Dr. Aureliu Maniu in siedintiele delegatiunei unguresci.

In siedinti'a de mercuri-a trecuta.

Onorata delegatiune! Discussiunile se intinsera fórté lungu, si daca totusi ceru stimat'a atentiune a on. delegatiuni, n'o ceru pentru a motivá parerea majoritatii din subcomisiune, ci pentru ca pe scurtu si in generalitate se demustru temeiurile votulu meu ce-lu dau casí deputatu atunci candu imbiu o suma ce la parero este mai mare de catu sum'a imbiata de cea alta parte.

Fíindu membru sectiunei militare, am esperiatu ca fie-care comebru numai atunci intrá in desbaterca bugetulu, candu seiu cu securitate ca acésta este bugetulu celu de pre urma ce ni se asterne in form'a acé't'a si sub sistem'a de astadi a militiei, si candu acestu bugetu de a dreptulu fu dechiaratu de transitoriu. Daca in adeveru acestu bugetu este ultimulu si este transitoriu, asié trebui nesmintitu ca in desbateri se procedemu cu ceva indulgentia catra densulu casí catra ultimulu, si casí catra transitoriu se fimu cu unele respepte.

Asié este ca bugetulu nu e compusu precum este datin'a in tierile constitutional, si noi cei ce fuscramu chiamati a-lu essaminá nu eram in acea stare ca se potemu critica singuratecele rubrice cu scrupulositate conscientiosa, din cauza ca — precum nu se póte negá — a

cestu bugetu este totodata primulu ca constitutiunalu, ni-au lipsitu socótele si comparatiunile cele neaperatu necesario la desbaterile constitutiunali, dreptaceca neci nu potemu se-lu primimu si recunóscemu de alu nostru in acca mesura, ca despre fie-care rubrica se potemu dice cu positivitate ca in adeveru atata e lips'a si atata e prisosulu; prin urmare am trebuitu se primimu si se considerámu ca fapta, ceea ce ni s'a propusu si ni s'a dechiaratu oficialmente de atare. De asemenea fapta a consideratu subcomisiunea si acci 4.700.000 fl. v. a ce — dupa relatiunea ministrulu de resbelu — aparu ca deficitu in urmarea diferentiei pretiurilor provisiunei, asié-dara cu acestia s'a urcatu bugetulu, si candu ministrulu de resbelu a dechiaratu apriatu si cu resolutiune cumca pentru acésta suma nu primesce responsabilitatea a supra sa, si cumca n'o póte economisá fora ca se nu fio silitu a cere unu creditu suplinitoriu, atunci majoritatea subcomisiunei a prononciatu cu tota resolutiunea cumca ereditu suplinitoriu nu va dá sub neoi-una forma; dreptaceca le-au consideratu aceste 4 milióne casí cum ar fi induse si aretate dejá in bugetu; éra candu majoritatea subcomisiunei a subtrasu cele 3.207.000 fl. ce insusi ministeriulu dechiarase ca le póte economisá, atunci subcomisiunea totodata a luat in consideratiune aceste 4 milióne cari trebui socotite casí unu factoru existente, si astfel a indegetatu nu 3 mil. ci propriamintu 7.900.000 fl. cari se potu economisá si intrebuintá la acele positiuni cari in relatiune sunt aretate ca se póte economisá intr'ensele inca acum. Deci dac a majoritatea pune lipsele ministeriului de resbelu pentru estimpu la 67 de milióne, éra minoritatea la 62 de milióne, asié din aceste 67 de milióne subtragendu cele 4 mil. (numite mai sus si primite in socóta) in vederéza ca intre aceste dóue pareri nu este mai multu diferentia de 5 milióne, ci numai de 1 milionu.

In privinti'a acestui unu milionu, eu — nefíindu omu de asta specialitate — dau votulu meu pe bas'a motiveloru insirate de catra preceptorii de lucru. Am intielesu a dese ori de la comembrii preceptorii de lucru si de la ministrulu de resbelu cumca economisári se potu face pretotidene, numai nu in acele rubrice prin cari s'ar sgduí puterea combatanta a armatei, si ministrulu de resb. a dechiaratu ca de asemenea natura este si propunerea prin carea ar fi constrinsu a face reduceri la infanteria. Deci diferentia între parerea majoritatii si a minoritatii o vedu intr'acestu unu milionu, care in parerea separata e indegetatu casí economisare possibila la infanteria.

Precum am spusu, am luat cuventulu numai ca se motivezu votulu meu pe scurtu si simplu cum am preceptu cestiunea, si se aretu respepte cari me indemnara se imbiu sum'a ce la parero este mai mare. Am spusu convin-gerea mea cumca diferentia e numai la parere, precum dovedesco si acea cercustantia ca între imprejurarile grele ale transitiunei neci dintr'o parte nu s'au potutu mediloc mai multe economisári desí se fecera multe consideratiuni si multe socotele. Acestea le avui de spusu in privinti'a bugetulu.

Acú dati-mi voia a-mi spune parerile mele in privinti'a politice externe carea e in legatura strinsa cu bugetulu.

Dupa cele ce on. comembri Colomanu Tisza le-a spusu in privinti'a politice externe cu atata persuasiune si elocintia, mie nu mi-ar remané alta de catu a repetí cele insirate de

densulu; cu tóte acestea mi-ieu indrasnéla a respicá parerea mea desclinitu in privinti'a unui punctu. Si io casí densulu, sum in parerea ca numai acea politica corespunde intereselor Ungariei, care fatia cu Germani'a parescesce definitivu si fora de neci o reserva pusetiunea avuta nainte de tratatulu de Prag'a, fatia cu Itali'a nutresce cu diligenzia relatiunile amicabile de vecinatate, éra in caus'a orientulu obsérva deplinu politic'a de „nointerventiune“ cercu-scrisa de on. comembri Colomanu Tisza; — dar in privinti'a politice in orientu so-mi fio iertatu a intóná desclinitu acea directiune ce se obsérva fatia cu statele ce se estindu a lungulu frontarielor Ungariei si si-au autonomi'a loru interna.

On. delegatiune! Io-su in parerea ca destinulu si chiamarea Ungariei este a obsérva astfelu de politica interna, carea de o parte stabilindu constitutionalismulu si libertatea adeverata, de alta parte deslegandu cestiunea nationalitatiloru carea si-ascépta deslegarea cu atata urgentia pre bas'a egalei indreptatiri, interesele si sentimentele diferiteloru nationalitati se se contopésca. Daca acésta este directiunea interna a Ungariei, neci in afacerile esterne nu póte avé alta chiamare de catu a sustiené ceea ce existe, adeca a conservá. Statulu cu asemenea politica, numai acé'l'a i-e aliatalu naturalu carele are aceea-si directiune politica; apoi vedemu ca statele ce se estindu la frontariile Ungariei, desclinitu Romani'a, asidere arc acésta politica, si din acestu punctu de vedere Romani'a si Ungari'a au unu interesu comunu, care desí nu este recunoscutu astadi si se punu pedece in calea lui prin a altor'a influentia séu rea credintia, — intielegu interesulu de conservare, — curundu séu mai tardíu va ajunge cu securitate la putere.

In catva cunoscu relatiunile din Romani'a si potu spune ca am esperiatu cumca acolo Austri'a de multi ani póta o politica cu asié directiune, in catu urmarea este ca pre candu mai fie care putere mare europeana are acolo ceva simpatia si influentia, Austri'a n'are neci o influentia si autoritate. De alta parte, dac ieu in consideratiune miscamintulu comercialu, obsérva ca Angli'a si Franci'a cele indepartate ducu acolo mai de trei ori mai multe negótia de catu Ungari'a cea invecinata.

Acésta o spunu pentru ca asiú dorí se incete asta directiune politica. Desclinitu fatia cu Romani'a, care — precum am spusu — are unu interesu comunu ce trebeu luat in socotintia si care va ajunge la validitate.

Asiú dorí ca acésta politica se iee directiunea ce corespunde desclinitu intereselor Ungariei, si de óra-ce crediu ca guvernulu respunsabile alu Ungariei are nu numai chiamarea ci si detorint'a se influentieze politic'a esterna astfelu ca se o strafórme in modu corespunditoriu intereselor Ungariei, éra legatur'a strinsa amicabile cu Romani'a o pretinde desclinitu interesele tierii, de aceea mi-am luat indrasnéla a desbate desclinitu acestu punctu, mai adaugendu in fino ca acceptu cumca guvernulu tierii nu va perde din vedere interesele adeverate ale Ungariei in acelu momentu ce va evoní catu mai curundu, candu ministrulu de esterne va incepe o politica nóua si amicabile fatia cu Romani'a.

In siedinti'a de vineri in caus'a preotimci militare.

Subcomisiunea a dechiaratu cumca vicariatulu militare este o rubrica in carea se potu

face economisári si inca nainte de ce se va desbate si stabili in modu constitutiunale sistem'a nóua pentru aপরার tierii. Mi ieu indrasnéla la acésta rubrica se recomendu, mai vertosu onoratulu ministru de resbelu, o cercustantia cunoscuta in comunu. Credu ca de óra-ce s'au restituitu legile din 1848 si desclinitu articulu XX alu acelor'a care asecura tuturoru religiuiloru indreptatire si reciprocitate perfecta, si de óra-ce si Raixratulu de aici a facutu asemenea intr'unu Grundgesetz de alui, asié-dara va inceté acea procedura prin carea s'au aplicatu si se aplica preoti romano-catolici de regula si la atari regiminte a caror'a ostasi sunt preste totu séu celu putienu in majoritate de alta religione, — ba chiar se aplica preoti rom. catolici si la acele regiminte cari defelu n'au ostasi rom. catolici. Pre langa acestu proctu, desí ostasi mai au si pe preotulu de religione loru, totusi de la acestu din urma se ie dreptulu a duce matriculele, unu dreptu care — asié-dicendu — casí de privilegiu se resérva preotulu romano-catolicu. De alta parte sunt nisce venite anumite in regiminte, precum d. e. in-mormentarca oficiriloru, — si aceste venite, desí oficirulu n'a fostu romano-catolicu, si desí n'a funtiunatu preotulu romano-catolicu, totusi densulu (preotulu rom. cat.) ie o parte adeca diumetate de stola.

Primindu sciure despre acésta, o intonu desclinitu si am voitu s'o recomendu atentiunei dlui ministru, de resbelu, ca de o parte in privinti'a economisariiloru delocu se se póta ajutorá si cu acésta si acolo unde ostasi nu sunt romano-catolici neci se se aplico preoti rom. catolici, éra de alta parte se póta face despusectiuni ca se incete acésta preponderantia ce nu incapo cu egal'a indreptatire religiuaria si cu reciprocitatea asecurata de lege. (aprobare).

In siedinti'a de vineri, in caus'a auditoriatelor.

Onorata delegatiune! Subcomisiunea dice in raportulu seu cumca organismulu tribunaleloru militare nu póte romané pe venitoriu cum este astadi. Consentiesu deplinu cu acésta parere a subcomisiunei, dar si pana candu pe calea legelatiunei se va poté face ceva schimbare in organismu, afu de lipsa a trage in asta privintia atentiunea ministrulu de resbelu si a-i spune acea cercustantia ca sunt regiminte in cari nu numai oficirii ci si tribunalele militare sunt cu totul nepreceptorii de limb'a regimentelor, — mergu maideparte si spunu cumca io sciú ca d. e. regimentulu romane de granitie au nisce auditori cari nu sciú neci-unu cuventu romanesc, in catu judeca cu ajutorulu dragomaniloru, ceea ce este fórté periculosu precum esperiamu in vióti'a publica. Eu asié credu ca este o pretensiune corespunditoria si drépta ca ministrulu de resbelu — si pana candu se va poté schimbá organismulu — se faca astfelu de despusectiuni ca auditorii aplicati la acele regiminte precum si oficirii se scie limb'a regimentulu ce-lu conducu (semno de placere) grigindu totodata ca ordinatiunile referitorie la acésta si cari obléga pe oficiri a invetiá limb'a regimentulu se fio observate si implinite cu tota puntualitatea, nu casí pana acum'a. De óra-ce aceste dorintie ale mele asiú voi se vina la cunosoint'a ministrulu de resbelu, mi-ar placé dac a densele in trasurile principali s'ar induce in protocolu.

frumóse intemciate si bino inzestrate, atesta chiar ochiloru nostri si pana astadi religiositatea, romanismulu si patriotismulu lui Mateiu Basarabu, predicandu faptele lui de arme, de credintia si de nationalitate; cáci fie-care monastiro de prin fundulu muntiloru si alu váiloru éra unu asilu, in timpu de turburari si navaliri de vrasmasi, ca nisco fortaretie pentru totu felulu de ómeni cari gasescu aci ospitalitate si asigurarea vietii; numai aici éra óre care stabilitate; aici se adapostiau si ómenii de litere degustati de turburarile societatií gasindu o víctia liniscita care este neaperata studiulu si lucrulu. Aici gasimu si urmele celor mai vechi tipografii, precum la Govora, Snagovi si alt. Aici dar in umbr'a désa a paduriloru si in adapostulu muntiloru, clerulu nostru romanu umilitu, dupa Evangelia si fora pretensiune de desiérta filosofia lumésea, si-indepliniá misiunea sa Apostolica predicandu moral'a Evangelica si cu cuventulu si cu fap'ta, tiparindu carti si invetiandu pe Romani in limb'a loru crestinetate si virtutile cetatiansci, de care esemple istori'a

nostra trecuta este plina. Dar invetiatur'a copiiloru de a cetí si scrie romanesc, pana ieri se facea de catra clerici chiar prin orasie in pridvorulu bisericii, de unde a remasu si numirea de Dascalulu Bisericii. Potemu dar dice fora contestatiune ca Biserica nostra este prim'a scóla a romanismulu si paladiulu nationalitatii nóstre; cáci aici s'ainvetiatu antaiu si s'a propagatu limb'a si istori'a, s'a scrisu si s'a pastratu. — Se recunóscemu inse si se marturisimu ca acésta isbanda, acésta conceista nationale, o suntemu detori binecredinciosiloru nostri Domni betrani, dar mai multu de catu altor'a, in catu pentru limba, bunulu crestinu Mateiu Basarabu care asemenea casí contimpuranulu si rivalulu seu Vasile Lupu din Moldova a datu proba cu fapta ca este pomulu acé'l'a care face róde bune, pentru care si guvernulu tierii in onórea si etern'a memoria a numelui seu, a instituitu Liceulu cu acestu nume, de unde junimea romana se adapa cu invetiaturile necesarie spro a devení la timpulu loru buni cetatiani si buni crestini; cáci fara religione nu este adeverata moralitate,

nu este adeveratu patriotismu. Onóre dar, lauda si eterna memoria repausatulu Mateiu Basarabu Voevodu, care a aprinsu in tier'a s'a lumin'a evanghelie si a nationalitatii pentru care cu dreptu cuventu potemu se-i aplicámu cuvintele Mantuitorulu din evangelia: Asiá se lumineze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, ca se véda faptele vóstre cele bune si se marésca pre tatalu vostru celu din ceruri.

Éra pe santulu Apostolu si Evangelistu Mateiu, ca pe unu invetiaceulu si prietenu de aprópe alu mantuitorulu nostru Isus Cristos, fiulu si cuventulu lui Ddiu, se-lu rogámu cu umilintia ca se fie medilocitoriu catra Tronulu celui prè inaltu pentru aপরার acestei crestinosci tieri de bantuirile vediutiloru si nevediutiloru vrasmasi; pentru intarirea Bisericii sale a intemeierea simtimentulu religiosu si alu detoriei in animile nóstre ale tuturor'a, pentru sanetatea, fericirea si inmultirea aniloru vietii bunulu nostru Domnitoru Carolu I pe care Domnedicése'a Sa Provedintia ni l'a datu; pentru sanetatea si indelungirea dileloru prè santitulu

Mitropolitu, pentru prosperitatea instructiunei publice in genere si a Liceulu Mateiu Basarabu in parte; pentru luminarea junimei studiése, intarirea straduintiei la invetiatur'a sciintiloru spre luminarea mintii si fórmarea animei loru prin moral'a Evangelica care este adeverat'a filosofia cerésca data de Ddiu prin Isus Cristos; in fine se rogámu pe santulu Apostolu Mateiu ca prin rogatiunile sale catra Ddiu se protege si se intarésca pe totu corpulu profesoralu in lucrulu culturale sciintieloru si alu adeveratei morale crestine, cari astadi casí in alti ani la diu'a santulu Ap. Mateiu, inspirati de acestu religiosu simtimentu s'au adunatu impreună cu toti scolarii liceulu Basarabu a-si pune rogatiunile loru in numele santulu Ap. si Ev. Mateiu in acestu santu si Domnedicescu templu; se ne rogámu asemenea fratiloru si pentru acela ce din cause bine-cuventate nu s'au intemplatu aici la acésta solenitate, amin.

(„Romanulu.”)

Romania.

Proiectul pentru bugetul anului 1868.

Venitele ordinario

	lei	bani
Contributii directe	17,016,296	29
" indirecte	12,553,703	71
Din venderea tutunului	4,444,444	44
Doimic, arendi etc.	16,373,383	70
Tacse judetiare, tacsa beu- turiloru spirituoase, poste, tele- grafa	4,555,555	56
Subventiuni	2,522,222	22
Diverse	867,955	78
straordinarie		
Valorea monetei nationale de arama	4,000,000	--
Asupra incasariloru din rema- sitiile aniloru trecuti pana la finele anului 1866	3,333,333	33
Din vinderea a parte din do- menieie statului, vilorur, res- cumperarea embaticuriloru etc. Din costulu imprimatelorur da- te agentiloru de perceptiune si venitululu buletinulu curtii de cassatinne	9,074,074	8
Drepturile dobandite dupa sen- tintieie judecatoresci definitive Venituri intemplantore ce nu se potu precisa	370,360	37
Totalu:	76,092,535	77

Cheltueele ordinario

	lei	bani
Consiliulu ministriloru	38,444	44
Ministeriulu finantieleru (De- torii publica, Poterea legiui- toria. Curtea de conturi. Ser- vitiulu finantieleru. Servitiulu regiei tutunului)	22,045,741	33
Ministeriulu de interne	6,371,989	64
" " externe	571,931	91
" " resbelu	15,389,092	96
" " justitia	4,067,682	22
" " culte si instruc- tiune publica	8,408,131	85
" " agricultura co- merciu si lucrari publice	2,639,738	51
straordinarie		
Ministeriulu de finantie	2,480,591	63
Ministeriulu de interne	972,922	49
" " resbelu	460,371	--
" " justitia	16,997	50
" " culte si instruc- tiune publica	1,130,666	66
" " agricultura, co- merciu si lucrari publice	10,607,748	51
Totalu cheltueelorur:	75,202,015	35
Escedente:	890,484	42
Totalu:	76,092,535	77

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiturile negotielorur sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu Egiptianu	85 fl.	95 fl.
" Nordamer. middl.	65	70
" Grecescu	57.50	60
" Levantinu 1.	55.—	57.50
" Persianu	50	"
" Ostind. Dhol. fair	57.50	60
" " midd. fair	55.—	57.50
Canep'a de Apatin	19.25	22.—
" " Itali'a, curatite faine	62	80 fl.
" " " midlocia	45	60
" " Poloni'a naturala	18.—	20.50
" " " curatita	24.	30.50
Inulu natural de Polonia	18.—	20.50
" " Moravia natural	26.—	36.75
Mierea de Ungari'a naturala	19.50	20.50
" " Banatu alba	—	—
" " Ungari'a galbena	19.50	20.—
Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.	cea rosia curatita	25 26.—
" " lucerna italiana	28	29.—
" " " francosca	38.—	40
" " " ungarosca	28	29
" " " curatita	29.50	30.50
Talp'a lucrata (Pfundleder		
" prim.	93	95
" („ Corametti)	89	92

Pelea de bou, uda cu corne,
cea din Poloni'a de 22—23
din Ungari'a de 26—27 „
„ „ „ uscata cent. 54—56 fl.
„ vaca „ „ 56 „ 58 „
„ vitielu „ „
fora capetine 128 „ 132 „
cu capetine 110 „ 115 „
„ din Poloni'a cu cap. 90 „ 95 „

Cleiu pentru templari celu negru 13.— 14.—
„ „ „ celu brunetu 21.— 22.—
„ „ „ celu galben. 23.— 24.—
Oleulu de inu 27.75 28.75
„ „ rapitia (rafinatu) — 25.50 26
„ „ terpentinu galitianu 16.— 17.—
„ „ „ rusescu 15.50 „ 16.50
„ „ „ austriacu 19.— 19.50

Colofoniu. 7 1/2 „ 7 3/4
Smol'a negra 5 3/4 „ 6 1/2 „
Unsorea de cenusia din Iliri'a 19.— 19.75
„ „ „ Ungaria (alba) 16.50 17.25
„ „ „ (albastra) 15.50 16.—

Rapiti'a din Banatu, metiulu
„ „ austriacu 5.87 —
Perulu de capra din Romani'a 39 fl. 42 fl.
Lan'a de oie, cea de ierna 75 „ 85 „
„ „ „ vera „ „
„ „ mielu (fina) 120 „ 125 „
„ „ oie din Transilvani'a 92 „ „
„ „ „ Brail'a, Jalomiti'a 66 „ 67 „
„ „ „ Romani'a mare 64 „ 65 „
„ „ „ „ mica 60 „ 62 „

tabaci (Garber) din
Romani'a 50 „ — 52 —
oie din Banatu, cea
comuna, grosa 50 „ — 54 —
oie din Banatu tigai'a 60 „ — 65 —
vera din Besarabi'a 50 „ — 52 —

Unsorea de porc 37.— 37.50
Slanin'a afumata (loco) 38.— — 39.50
Cera din Banatu si din Un-
gari'a, cea galbena 120 „ — —
cea nalbita 145 „ — 155 —

Prunele uscate, din (cent.) 12.50 — 15.25
Zaharulu Raffinade 29.50 30.50
„ Melis 27.50 28.50
„ Lompen 26.50 — 27.—

Seulu de oie din Romania — —
Coltiani (Knoppert) I. din 1867 14.25 14.75
„ „ II. „ 1867 12.25 13.25
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe 12.50 13.25
„ — jumetate albe 10.25 11.25
„ — „ obele — 8.75 9.25
„ — „ ordinare — 7.— 7.50

(Bursa de grau si farina, 14 mart.)
Negotiarea de astadi fu fara insemnetate. Oferi-
rea bucatelorur era mai mare de catu orisi candu
alta data, pana ce cumperatorii se retineau
totu mai tare a cumperat. Den grau abie trecura
vre o 15 mii meti pentru niste mori mai mici.
Pretiturile soiului mai greu de grau ajunsera abie
la inaltimea pretiului pentru grauul mai de
rendu. Secara trecu tare putiena, cu pretiulu
scadiutu; Cucurudiulu este neglesu de totu;
Ordiulu era numai putienu cercatu, pe sem'a
fabricelorur de spirituoase, in pretiu a scadiutu
cu 10 cr.; Ovesulu inca i merse tare reu;
multe rezervate, putieni cumperatori, pretiturile
scadiura cu 3—4 cr. la metiu.

Farin'a remase si astadi, casi in septe-
manele trecute, putienu cercata; ofertele din
partea moriloru remasera neglese, era esportulu
era tare impedecatu. Morile facura concessiuni
in pretiu la numerilo mai scunde, dara totusi
nu se facura tocmeli. Notarile de astadi rema-
sera neschimbate.

Notarile oficiose:
Graulu de Banatu 88 2/3 fl., in Viena.
Secar'a de Ungari'a, 78/80 2/3 fl. 90 cr., —
Cucurudiulu 80 2/3 fl. 15; 81 2/3 fl. 30 cr.
transito.
Ordiulu de Ungari'a 69/70 2/3 fl. 25 cr.
Ovesulu de Ungari'a 44/50 2/3 fl. — 2.25,
transito.

In piati'a vitelorur s'au menatu vite de
junghiatu 2643 de capete, cantarindu unulu
530—720 2/3. Dintre astea se cumperara pe se-
m'a Vienei 1781. Pretiulu se areta 27 fl. 50 cr.
— 29 fl. de centenariu si 135 fl. — 195 fl. 50 cr.
de capu. Vite junghiate s'au adusu: 3639 de
vietiei 17—27 cr. de 2/3; 1193 de meti cu 5—
10 fl. de parchia; 160 de oi cu 15—25 cr.,
234 erau vfi cu 20—24 cr. de 2/3; 192 de porci
28—32 cr.; 228 (vfi), 22—26 cr. 280 (mai

slabi) 24—27 cr. 968 porci grasi, 28—38 cr.
de 2/3.

Temisior'a, 14 martiu 1868.

(Reportulu de septemana a Loidului
din Temisior'a.) Tendintia negotiarii cu
grau era nesigura, in decursulu septemanei, era
reporturile rele de la Pest'a si cele bune don
strainetate facura de se schimbau pretiupre, ne-
intreuptu, desi strainetatea a luat parte nu
neinsemnata la cumperare. — La incheierea
septemanei dispusetiunea in negociu era placuta.

Notam.
Graulu 83/89 1/3 2/3 fl. 20—5.30 cr.;
84/89 1/3 2/3 fl. 40—5.50 cr.; 85/89 2/3 fl. 5 fl.
60—5.70 cr.; 86/89 1/3 2/3 fl. 75—80 cr.;
87/89 1/3 2/3 fl. 90—6 fl. Secara 78/80 2/3
3 fl. 95—4.05. — Ordiu, lipsescu rezervatele.
Cucurudiu 80/82 2/3 fl. 50—2.60. O ve-
sulu, fara comerci.

Aradu, 14 martiu. a. c.
Negotiarea cu bucate este si acuma inca
totu rea; trecera catu se pote de slaba pentru
ca nu se afla cumperatori. Tergulu de septema-
na era abie de medilocu cercetatu, cumperatori
putieni, pretiuri scadiute.

Grâu de frunte era putienu, se vendea cu
5.25—60 cr. la metiu. Secar'a: 3 fl. 65—70
cr.; Cucurudiulu 2 fl. 40—50. Ordiulu
2 fl. 20—25. Ovesulu lipsia den tergu. Tim-
pulu este norosu si ploiosu, tiene de mai multe
dile asiá si drumurile s'au stricatu forte. Mure-
siulu a crescutu, naigatiunea pe elu merge
tare bine.

Onoratu publicu romanu cu acest'a e
invitatu la parastasulu, care pentru repositulu
Georgiu Pop'a, fostulu comite supremu alu
Aradului, membru fundatoriu si vice-presiedinte
alu asociatiunei nationale romane Aradane, se
va tiené in biserica catedrala greco-orientala
din Aradu, Sambeta, in 16/28 martiu a. c. la
10 ore nainte de mediadi. *)

Aradu, 15 martiu, 1868.
Directiunea asociatiunei
nationale aradane pentru
cultura poporulu romanu.
Mirone Romanulu, Georgiu Dringou,
directoru secundariu. notariu substitutu.
Nr. 35.

*) Tote foile romane sunt rogata a primi publicarea a-
cest'a in colonele lor.

Respunsuri. Dni A. Vizanti la Madridu:
Adres'a peregrinulu este: „Ioane Germanu Codru-Dragu-
sianu v. capitaniu distr. in Fogara (Transilvani'a).“
Dni A. in B. O vom publica intre insertiuni, dar
Te rogamu se scrii curatu a doua ora (pe „u“ faci semne
de cari n'avemu in tipografia) ca noi nu vom corege.

Cursurile din 16 mart. 1868 n. ser'a.

(dupa arastare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	64.10	64.25
" " contributiunali	68.90	59.—
" " nouu in argint	73.—	73.50
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	80.25	80.50
Cele nationali cu 5% (Jan.)	65.10	65.30
" metalice cu 5%	57.60	57.70
" " „ malu—nov.	68.60	58.75
" " 4 1/2% „	51.—	51.50
" " 4% „	45.—	45.50
" " 3% „	34.—	34.50
Efete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	84.70	84.80
" " „ 1860 1/2 in cele intrago	82.90	83.10
" " „ 1/2 separata	91.25	91.75
" " 4% din 1864	75.75	76.—
" " din 1839, 1/2	172.—	172.50
" bancel de credet	131.90	132.10
" societ. vapor. dunarene cu 4%	93.—	93.50
" imprum. prinolp. Eszterhazy á 40 fl.	131.—	135.—
" " Salm „ „	31.50	32.—
" " cont. Palffy „ „	25.75	26.25
" " princ. Clary „ „	27.50	28.50
" " cont. St. Genois „ „	24.25	24.75
" " princ. Windischgrätz á 20	17.50	18.50
" " cont. Waldstein „ „	21.—	22.—
" " Keglevich „ „	14.75	15.25
Obligatiuni dessarcinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	70.75	71.—
" Banatul tem.	70.—	70.50
" Bucovina.	64.25	64.75
" Transilvania	66.—	66.50
Actiuni:		
A bancel nationali	712.—	713.—
" de credet	187.60	189.90
" „ scout	585.—	587.—
" „ anglo-austriace	115.75	118.25
A societatel vapor. dunar.	487.—	489.—
" „ Lloydulu	200.—	222.—
A drumulu ferat de nord.	173.80	174.30
" " „ stat	255.20	255.40
" " „ apus (Elisabeth)	139.50	140.—
" " „ sud	171.60	171.80
" " „ langa Tisza	147.—	147.—
" " „ Lemberg-Czernowitz	180.50	181.—
Bani:		
Galbenii imperatesol	5.54	5.56
Napoleond'ori	9.31	9.32
Friedrichsd'ori	9.62	9.68
Suverenii engl.	11.70	11.75
Imperialii rusesol	9.60	9.65
Argentulu	114.50	115.—

Insertiuni.

**Fabric'a de machine si insti-
tutulupentru zidirea moriloru.**

alui
WINTZHEIMER & PINI
in Vien'a, Landstrasse, Hauptstrasse,
nr. 20 si 22

recomanda produsele lor precum tote unelele
pentru mori arteficiose, machine cu vaporu,
transmissiuni si alte unelte de fabrice si pentru
machinariu cu vaporu.

De pe campulu inventiunei

este forte de recomandat:

Pomada animala de Elisa pentru intarirea cresterii perului si tinctura;
scutesce de caderea si incaruntirea perului si face se creasca perulu de nou pe fie-care peta a pe-
lei, despre ce proprietarés'a privilegiulu pote areta multe testimonii. 1 sticla de pomada costa
1 fl. 5 cr., tinctura in flacon 50 cr.

Asemene a curatitu si **pomad'a de pele seu pomad'a pentru frumsetia de Sofia**
multe pete vechi, pecingini si esanteme (pete po pele); ce inca se pote adeveri din mai multe
atestate forte bune la proprietarés'a privilegiulu **Felicitas Hager**, Wieden, Ecke der
Hauptstrasse, Mozartgasse 6, 2. Stock, Thür 11.

Proprietarés'a privilegiulu are totu odata si o **tinctura eminenta pentru bataturi**
la picioru pe care folosindu-o pere pentru totu deuna, in timpu scurtu si fara doreri acestu
reu asupritoriu. Pretiulu: 1 flaconu 1 fl.

ATTESTATE.

De bunu neam nescuta Dónna.
Am onóre a Vi trimite de nou 5 fl. pentru cari Ve
rogu a trimite 4 sticle den eminent'a pomada pentru frum-
setia de Sofia, reulu meu invecitu desi nu e deplinu vin-
decatu, dara cu multu, forte cu multu e mai bine, din
care cauza voescu a folosí si mai departe acestu medilocu
pretiutu, pentru ca senguru am apretiutu rezultatulu a-
cestei pomade. Lasandu-ve cu Ddiu, se subscrie cu des-
tinsa onóre.

F. C. Feichtinger parocu
in Guttenstein, in Carintia.

De bunu neam nascuta!
Cu bucuria potu incunoscintia ca **pomad'a emi-
nenta a Dtale** a facutu mari servicie in tote casurile, unde
numai am folositu-o, si cumca pentru ast'a merita a fi re-
comendata, catu mai bine.

Vien'a, 16 juniu 1868.
Dr. Rothhansel.

Saly, in Ungari'a 1 octobre 1861.
Barone de Seckendorf.